

Regnbuen - broen mellem himmel og jord

ved Kirsten Foged (1952) 1 års privat kunststudium ved *Therapeion i Vrå*. Medinitiativtager til *Skole for kunst og erkendelse i Vrå*. Højskolelærer og bestyrelsesmedlem ved *Søtoftegård Højskole*. Bosiddende i Nordnorge i mange år. Derefter 4-årig diplomuddannelse fra *Den kunstneriske Sektion i Dornach*. Bestyrelsesmedlem i *Antroposofisk Selskab Danmark*

Når vi som undrende mennesker står på jorden og ser op mod himlen, og når vi åbner vores sjæl og oplever de utallige gådefulde og vidunderlige fænomener, som her viser sig for vort øje, da må vi blive stille. Eller man kunne også omvendt bemærke, at vi først må blive stille, for virkelig at kunne SE.

Regnbuen

Regnbuen har engageret både naturvidenskaben og kunsten op gennem tiderne. Aristoteles bliver regnet som den første, der har forsøgt at forklare regnbuen rationelt, idet han mente, at regnbuen måtte være en slags refleksion af sollyset i skyerne. I dag lærer vi i skolen om lysets brydning i vanddråben, om refleksion, om lysets indfaldsvinkel og meget mere. I denne artikel vil vi beskæftige os med den kunstneriske oplevelse af regnbuen.

Lad os begynde med André Bjerkes digt: ”Regnbuen”:

*Du spør mig, mit barn, hva en regnbue er?
Nej, tenk det er mer, enn jeg vet.
De kloke forstår det? - Det tror vel enhver,
men regnbuen kommer man aldrig så nær,
at man fanger dens hemmelighet.
Ja, vel er jeg klok som en visdommens bok
og kjenner all verden til fjerneste krok,
men helt uten hell har jeg søkt å få svar
på, hvad regnbuen var.¹*

André Bjerke giver sig ikke tilfreds med kun naturvidenskabelige forklaringer på fænomenet. Det vil vi heller ikke gøre. En indlevet iagttagelse må være begyndelsen. Vi må ud i naturen og se regnbuer. Vi må åbne os helt for det fænomen, vi ser foran os. Bag os har vi altid solens lys. Foran os mørke regnfulde skyer. Regnbuen kan være høj eller lav, afhængig af solens nærhed til horisonten. Rød er altid yderst, violet inderst. Har vi virkelig oplevet farverækkefølgen? Vi ser farverne væve ind i hinanden. Efter et stykke tid bliver det tydeligt, at farverne ikke optræder som faste flader, men hellere ses som bittesmå vævende bevæ-

gelser. Ja, at farverne i regnbuen er flygtige og svære at fastholde. Regnbuen er også et af de naturfænomener, som kommer tættest på imagination. Vi bemærker, at himlen er lysere indvendig i regnbuen og mørkere yderst. Giver vi os virkelig i kast med at iagttage regnbuer, oplever vi mange variationer. Den dobbelte regnbue med sin omvendte farverækkefølge. De mange små violette eller rosafarvede buer, som kan vise sig på indersiden. For slet ikke at tale om bisole, zenitbue, halo og alle de andre vidunderlige fænomener, som ikke ses så tit. Og det mest i nordlige områder, når atmosfæren højt oppe er fyldt med små iskrystaller. Hvert menneske har sin egen regnbue. Når man bevæger sig i landskabet, tager man sin regnbue med sig. Man kan ikke komme hen til regnbuen - og se, om man kan finde guldschatten ved dens fod - for den flytter sig med en. Regnbuen følger os skridt for skridt, men træder os aldrig for nær. Den lader os fri.

Porten til den åndelige verden

Når vi oplever et naturfænomen med stille sind - virkelig i hengivenhed og med kærlighed til det, vi vil erkende, når vi betragter regnbuen så livfuldt og nøjagtigt som muligt og samtidigt er i stand til at udelukke alle uvedkommende impulser for derefter at lægge mærke til de tanker og følelser, som stiger op, da forbereder vi vores sjæl på at møde de væsener, som ligger til grund for de naturfænomener, vi iagttager. Vi ved fra Rudolf Steiner, at menneskeheden som sådan allerede har overskredet tærsklen til den åndelige verden. Det betyder også, at stadig flere mennesker beretter om åndelige erfaringer. Her giver den goetheanistiske metode og antroposofiske vejledning os de redskaber, som viser en sikker vej og en tilbageholdende bedømmelse af de oplevelser, vi alle har eller får, når vi overskrider tærsklen til den åndelige verden.

Rudolf Steiner om regnbuen

Rudolf Steiner fortæller, at når vi ser på regnbuen, så ser vi normalt kun dens ydre. Han giver en slags meditationsanvisning til oplevelse af farverne og dermed en vej til de væsener, som virker i regnbuen. Vi finder

ordene i et af hans allersidste foredrag. Han viser hen til en kunstnerisk oplevelse af regnbuens farver og de sjælelige fornemmelser, som man derved kan lade live op i sin sjæl:

Rudolf Steiner begynder farvebetragtningen af regnbuen i den inderste bue: ”Regnbuen... Jeg føler, at jeg må bede: Her begynder regnbuen i det yderste violette, som væver ud i den intense uendelighed. Det går over i blå - den rolige sjælestemning. Så går det over i grønt - det er, som om vores sjæl er udgydt over alt voksende, spirende, blomstrende. Når vi på denne måde ligesom kommer fra guderne, bedende, hengivne, når vi i regnbuen kom fra violet og blå til grønt - så oplever vi, at der i det grønne lever alt det, som åbner portene til beundring, til sympati og antipati med alle ting. Når man har indåndet det grønne i regnbuen, så lærer man til en vis grad at forstå alle verdens væsener. Og går vi nu videre til den gule farve - så føler man sig inderligt styrket. Man føler, at man kan være menneske i naturen; det er mere end den øvrige natur. Går vi nu til orange, da føler man den egne indre varme, og man føler nogle mangler og fortrin i den egne karakter. Når vi nu når til den røde, der ligesom på den anden side af regnbuen væver ud i naturens uendelighed, da føler man det som en jublende glæde, der strømmer ud af ens sjæl, en begejstret hengivenhed og kærlighed til væsenerne.”²

En sådan farveindlevelse har nok de færreste af os oplevet, når vi har set på en regnbue. Men det kan være en alvorlig tilskyndelse til stadig at fordybe den inderlighed og den hengivenhed, vi måtte føle, når vi står overfor den majestætiske farvebue. Farvebroen imellem jorden og himlen.

I en anden sammenhæng hører vi om, hvordan det imaginative blik opfatter de åndelige væsener i regnbuen - de er hele tiden i bevægelse. På den rødgyldige side strømmer de uophørligt ud af regnbuen, for så på den blå side atter at blive trukket ind og forsvinde. Lidt ligesom en åndelig valse. Samtidig beskrives, hvordan de åndelige væsener, som strømmer ud af regnbuen i de rødgyldige farver, kommer ud med stor frygt, og hvordan de, når de går ind på den blåviolette side, går ind med et uovervindeligt mod.³

Et andet udsagn om regnbuen finder vi i forbindelse med de 7 segl, som Rudolf Steiner har skabt. På det fjerde og syvende segl lyser regnbuen som billede på det syvdobbelte skabende princip. Da Rudolf Steiner blev spurgt, om det er rigtigt, at de 7 farver udtrykte de 7 Elohim's væsener, bekræftede han dette. Da han videre blev spurgt, hvor i farvespektret man måtte finde Kristus, svarede han: Han er bag den grønne.⁴

Rudolf Steiner taler i en anden sammenhæng om regnbuen og udvider her betragtningen med en anden farve. Næmlig inkarnatfarven, som også beskrives som menneskets hudfarve. Her stiller han regnbuen og inkarnatet i en ny polaritet over for hinanden. ”Inkarnatet som tegn på sønneguden og regnbuen som tegn på faderguds-skabelsen.”⁵ (Ordret oversat fra tysk).

Videre hedder det, at når farverne i regnbuens farvespekter ville blive blandet sammen på en bestemt måde, da ville de antage liv og blive til inkarnat, en farve, som kommer ud fra menneskets indre: ”Thi mennesket må også i sit indre få øje på kilden til det farvede, til det, som gør regnbuen til inkarnat, til det, som gør regnbuen til en levende enhed. Da spirer nyt liv.”⁵ Derved kan man komme til en inderlig forståelse af Golgamysteriet.

Disse lidt gådefulde og måske ikke umiddelbart så let tilgængelige ord kan vi bevæge i det indre og se, om de lidt efter lidt åbner nye erkendelsesdøre.

Citat af Rudolf Steiner: ”Regnbuen ville vise sig for os som cirkel, hvis man ville sanse det ferskenblomstfarvede eteriske”.⁶

Vi kan måske på en praktisk måde nærme os spørgsmålet og med pensel i hånd få en slags erfaring, som kan åbne lidt for en forståelse. Den, som har malet en farvecirkel af regnbuefarverne med akvarel på vådt papir og med fine overgange imellem farverne og prøvet med kun lidt vand på penslen helt forsigtigt at låne lidt farve fra - alle regnbuens farver - opdager, hvordan en sart inkarnat opstår i cirkelens midte. Alt efter hvilke farver man lader dominere, kan alle jordens folkeslags hudfarver opstå. Blander man alle regnbuens farver fortættet, opstår sort.

Vejen til åndserkendelse

På den ene side skulle vi bestræbe os på en helt umiddelbar given os hen til et naturfænomen, helt åben, uden nogle tanker og forudfattede meninger, som blander sig. På den anden side søger vi indsigt og vis-

dom ved at studere de store og dybe tanker, som er givet os af en personlighed, som har set så meget dybere i verdenssammenhængen, end i hvert fald jeg kan fatte.

Hvordan kan disse to tilsyneladende modsatrettede sjælelige bestræbelser forenes?

Kan vi holde sanseoplevelsen - i det øjeblik, vi oplever f.eks. en regnbue - helt adskilt fra alt det, vi ved og har hørt? Kan vi opleve rent, som om vi så noget for allerførste gang.

Kan vi ligeledes lade Rudolf Steiners meddelelser fra hans åndelige skuen virke på os på samme måde med åbent sind, og så lade dem ligge og vente indtil det, vi sanser, og de tanker, vi evt. har modtaget fra åndsvidenskaben, befrugter hinanden og smelter sammen til en helt ny erkendelse? Da oplever vi glæden, når de store sammenhænge genopstår i en selv. Som om vi indser noget for allerførste gang.

Kan vi som erkendende mennesker opretholde et uop-hørligt vekselspil mellem sansning og tænkning?

Espen Bjerke, som har skrevet om regnbuen i et norsk

skoletidsskrift, formulerer det sådan: "Ved hele tiden at - ælte - iagttagelse og begreb med hinanden, kan vi nå stadig højere stadier af erkendelse."

Flere og flere mennesker vil i fremtiden gøre betydningsfulde opdagelser. De vil kunne forbinde deres eget moralske-spirituelle væsen med det, som åbenbarer sig bag farver, toner og former. De vil kunne forbinde det åndelige i deres eget væsen med det åndelige i naturen. Rudolf Steiner forudsiger en uendelig fordybelse af den menneskelige sjæl på dette område.⁷

Litteratur:

1) André Bjerke. *Samlede digte 1*. Aschehoug 1977 2) Fra "Das Farbenwort" ved Hilde Raske: Rudolf Steiner. *Regenbogenmeditation, um zum seelischen Farbenleben zu kommen* 18.9.1924 3) Rudolf Steiner, *Farvernes væsen. Die Hierarchien und das Wesen des Regenbogens* 4.1.1924 4) Fra "Das Farbenwort" ved Hilde Raske: Rudolf Steiner. *Die entstehung des Regenbogens durch geistige Wesenheiten*. 4.1.1924. 5) Fra "Das Farbenwort" ved Hilde Raske: Rudolf Steiner. *Der zusammenhang von Inkarnat und Regenbogen* 24.9.1921. 6) Rudolf Steiner. *Die Brücke zwischen der Weltgeistigkeit und dem Physischen Menschen*. 5.12.1920. 7) Fra *Farvernes Væsen*, Rudolf Steiner. *Das moralische Erleben der Farben und Tonwelt*. 1.1.1915.